

ПОДІЇ І ФАКТИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ

УДК 378:02:«КНУКиМ»(091)

DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2019.165335>

Новальська Тетяна Василівна,
доктор історичних наук, професор
завідувач кафедри інформаційних технологій
Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID ID 0000-0003-3093-3998
novalska@meta.ua

Бачинська Надія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій
Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID ID 0000-0003-3912-7108
n.bachynska17@gmail.com

**БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА В КНУКиМ
В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ТА СЬОГОДЕННЯ**

(до 50-річного ювілею започаткування бібліотечно-інформаційної освіти
в Київському національному університеті культури і мистецтв)

Метою роботи є дослідження історії, характерних особливостей та тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКиМ. Досягненню мети сприяла **методологія**, що базується як на загальнонаукових принципах історизму, системності, комплексності, усебічності пізнання, так і на спеціальних методах – порівняльно-історичному, ретроспективному, проблемно-хронологічному, логічно-аналітичному. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше комплексно досліджено та висвітлено історію заснування, характерні ознаки та тенденції розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКиМ. **Висновки.** Результати проведеного дослідження дозволяють дійти висновку, що бібліотечно-інформаційна освіта в Київському національному університеті культури і мистецтв за 50 років пройшла значний шлях розвитку та трансформації. Підготовлено близько 22 тисячі фахівців вищої кваліфікації. Сформувалась і активно розвивається потужна науково-освітня бібліотечна школа, серед основних напрямів дослідження якої проблематика з історії бібліотечної справи, фондознавства, бібліографознавства, бібліотечної професіології, читачезнавства, тощо. На сучасному етапі свого історичного розвитку київська бібліотечна науково-освітня школа зміцнює традиції набуті за попередні роки та формує прогресивне бачення перспектив підготовки бібліотечно-інформаційних кадрів на рівні кращих світових стандартів.

Ключові слова: історія бібліотечно-інформаційної освіти, Київський національний університет культури і мистецтв, кафедра бібліотечознавства КНУКиМ, кафедра інформаційних технологій.

Новальская Тетьяна Васильевна,
доктор исторических наук, профессор
заведующий кафедрой информационных технологий
Киевского национального университета
культуры и искусств

Бачинська Надія Анатоліївна,
кандидат педагогических наук,
доцент кафедры информационных технологий
Киевского национального университета
культуры и искусств

БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В КНУКиИ В КОНТЕКСТЕ ИСТОРИИ И НАСТОЯЩЕГО

(К 50-летию юбилею начала библиотечно-информационного образования
в Киевском национальном университете культуры и искусств)

*Целью работы является исследование истории, характерных особенностей и тенденций развития библиотечно-информационного образования в КНУКиИ. **Методология исследования.** Достижению цели способствовала методология, которая базируется как на общенаучных принципах историзма, системности, комплексности, обстоятельности познания, так и на специальных методах – сравнительно-историческом, ретроспективном, проблемно-хронологическом, логически-аналитическом. **Научная новизна работы** заключается в том, что впервые комплексно исследована и отражена история основания, характерные признаки и тенденции развития библиотечно-информационного образования в КНУКиИ. **Выводы.** Результаты проведенного исследования позволяют сделать вывод, что библиотечно-информационное образование в Киевском национальном университете культуры и искусств за 50 лет прошло значительный путь развития и трансформации. Подготовлено около 22 тысяч специалистов высшей квалификации. Сформировалась и активно развивается мощная научно-образовательная библиотечная школа, среди основных направлений исследования которой проблематика по истории библиотечного дела, фондоведению, библиографоведению, библиотечной профессиологии, читателеведению и т. д. На современном этапе своего исторического развития киевская библиотечная научно-образовательная школа укрепляет традиции приобретенные за предыдущие годы и формирует прогрессивное видение перспектив подготовки библиотечно-информационных кадров на уровне лучших мировых стандартов.*

Ключевые слова: история библиотечно-информационного образования, Киевский национальный университет культуры и искусств, кафедра библиотековедения КНУКиИ, кафедра информационных технологий.

Novalska Tetyana,
Doctor of Historical Sciences, Professor
Head of the Department of Information Technologies
of Kiev National University of Culture and Arts

Bachynska Nadiia,
PhD in Pedagogy,
Associate Professor of the Department of Information Technologies
of Kiev National University of Culture and Arts

BIBLIOTIC-INFORMATIONAL EDUCATION IN KNUKYI IN THE CONTEXT OF HISTORY AND THE PRESENT

(On the 50th anniversary of the beginning of library and information education
at the Kiev National University of Culture and Arts)

The purpose of the study The work is a study of history, characteristic features and trends of the development of library and information education in KNUCiM. The **methodology**, which is based on the general

scientific principles of historicism, systemicity, complexity, comprehensiveness of knowledge, and on special methods - comparative-historical, retrospective, problem-chronological, logical-analytical, contributed to the achievement of the goal. The scientific novelty of the work is that for the first time, the history of foundation, characteristic signs and trends of the development of library and information education in KNUCiM has been studied and described in detail. Conclusions. The results of the conducted research allow us to conclude that the library and information education at the Kiev National University of Culture and Arts over the past 50 years has undergone a significant path of development and transformation. About 22 thousand highly qualified specialists were trained. A powerful scientific and educational library school has been formed and actively developing, among which the main areas of research are issues related to the history of librarianship, fund studies, librarianship, readership, and so on. At the present stage of its historical development, the Kyiv Library Science and Education School strengthens the traditions acquired in previous years and forms a progressive vision of the prospects for the preparation of library and information personnel at the level of the best world standards.

Keywords: *the history of library and information education, the Kiev National University of Culture and Arts, the Department of Library Science KNUCiL, the Department of Information Technology.*

Актуальність дослідження. В 2018 році Київський національний університет культури і мистецтв відсвяткував свій 50-літній ювілей.

Серед ювілярів була й кафедра інформаційних технологій, на якій цей тривалий час здійснюється підготовка фахівців для бібліотечної галузі.

З огляду на визначну подію нам здається актуальним простежити основні віхи розвитку у підготовці бібліотечно-інформаційних фахівців та накреслити перспективи на майбутнє.

Аналіз досліджень і публікацій. Становлення та розвиток вищої бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКіМ має свою цікаву історію. Різні її періоди подано в працях В. Бабича, Н. Бачинської, О. Довгополої, П. Коломійця, Т. Новальської, І. Тимошенко. Концепції розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКіМ представлено в роботах В. Загуменної, Л. Каліберди, М. Слободяника, А. Чачко та інш. Віхи життя, творчості та основні напрями дослідження О.С. Сокальського – першого ректора та завідувача кафедри бібліотекознавства висвітлено у працях Т. Новальської, І. Черняк. Проте до тепер відсутнє комплексне дослідження, в якому б всебічно розкривалась історія заснування та тенденції розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКіМ за 50 років.

Метою роботи є дослідження історії заснування, характерні особливості та тенденції розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в КНУКіМ.

Виклад основного матеріалу. Київський національний університет культури і мистецтв (КНУКіМ) – багатопрофільний заклад вищої освіти України IV рівня акредитації з підготовки кадрів для культурно-мистецької сфери. КНУКіМ є сучасною освітньою корпорацією, в якій функціонують інформаційні та мультимедійні творчі лабораторії, науково-дослідний центр з проблем розвитку української культури. Вже більше 25 років університет очолює доктор педагогічних наук, професор М.М. Поплавський.

Нині в його структурі діють факультети: кіно і телебачення; дизайну та реклами; музичного мистецтва; сценічного мистецтва; інформаційної політики і кібербезпеки; готельно-ресторанного і туристичного бізнесу; міжнародних відносин; зв'язків з громадськістю і журналістики; хореографічного мистецтва; івент-менеджменту, фешн та шоубізнес [6].

Підготовка кадрів здійснюється за освітніми ступенями «Бакалавр», «Магістр». Професорсько-викладацький склад університету є одним із найавторитетніших в Україні. Фахові дисципліни викладають доктори наук, митці світового визнання. Навчаючи студентів вони залучають їх до участі в українських та міжнародних науково-практичних конференціях, проектах, творчих конкурсах.

Університет є потужним науковим центром галузі, де ведеться підготовка науковців в аспірантурі та докторантурі. Функціонують три спеціалізовані вчені ради з правом прийому до розгляду і проведення захисту дисертацій

на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) культурології та мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 «Теорія й історія культури», кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 17.00.07 «Дизайн», кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальностями: 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 27.00.05 «Теорія та історія видавничої справи», 27.00.06 «Прикладні соціально-комунікаційні технології».

Видаються три фахові часописи: «Вісник КНУКіМ», «Культура і мистецтво в сучасному світі», «Мистецтвознавство», «Питання культурології», а також наукові видання: «Вісник Київського національного університету культури і мистецтв» в серіях: аудіовізуальне мистецтво і виробництво; менеджмент соціокультурної діяльності; музеєзнавство і пам'яткознавство; музичне мистецтво; сценічне мистецтво; туризм, а, також, «Український інформаційний простір»; «Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну», «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти»; «Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації», «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук»; «Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері»; «Танцювальні студії».

Святкуючи 50 річчя Київського національного університету культури і мистецтв цікавою, на наш погляд, буде історія окремих факультетів, кафедр та напрямів підготовки фахівців для галузі культури. Зокрема, протягом 50-ти років здійснюється підготовка фахівців для бібліотечно-інформаційної галузі. Вищу освіту в КНУКіМ здобуло більше 22 тисяч фахівців. Серед них – доктори, кандидати наук, заслужені працівники культури, керівники навчальних закладів вищої та середньої освіти, директори бібліотек, завідувачі відділами та секторами, провідні спеціалісти державних органів влади та управління.

Витоки історії бібліотечно-інформаційної освіти КНУКіМ сягають у 1968 рік. Коли згідно до постанов Ради Міністрів СРСР від 8 серпня 1968 р. № 608, Ради Міністрів УРСР від 29 серпня 1968 р. № 459 і наказом Міністра культури УРСР № 435 від 4 вересня 1968 р. на базі Київського філіалу Харківського державного інституту культури з 1 вересня 1968 р.

організований Київський державний інститут культури у підпорядкуванні Міністерства культури УРСР [1, 2, 9, 10].

Свою діяльність КДІК розпочав з двома факультетами: бібліотечним та культурно-освітньою роботи. Ректором було призначено канд. пед. наук, доцента О.С. Сокальського, факультети очолили кандидат філологічних наук С.Й. Петров та кандидат педагогічних наук В.О. Яковлев (з 1970 р. С.О. Піналов).

З перших років на бібліотечному факультеті працювали О.О. Сокальський, В.М. Туров, С.Й. Петров, З.І. Руда, Є.М. Перелигіна (Завадська), Л.П. Одинока, О.П. Третяк, О.Є. Акімушкіна, О.П. Довгопола, Н.Ф. Королевич, Е.В. Куделько, Н.Г. Мірошніченко, В.М. Пілецький, М. Трофімова, Ж.Б. Чернишова (Доля) та інш; на факультеті культурно-просвітницької роботи Г.П. Шевчук, С.О. Піналов, А.С. Кондратюк, К. Василенко, Є.І. Чмихало, С.В. Дорогий, В.І. Суржа, М.П. Гринишин, Д.В. Радик, А.С. Мархлевський, В.П. Скоромний та інш. [10].

В перші роки заснування інституту на бібліотечному факультеті підготовку фахівців для бібліотечно-інформаційних установ здійснювали три кафедри: бібліотекознавства, бібліографії, науково-технічної інформації (НТІ). Кафедру очолив ректор новоствореного інституту О.С. Сокальський (1918-1991) – бібліотекознавець, педагог, творча особистість, талановитий організатор. Сокальський О.С. – кандидат педагогічних наук, йому першому (в Україні) було присвоєно звання професора в галузі бібліотекознавства і бібліографії. Він автор понад 160 наукових праць, серед яких: монографії, статті, підручники, програми курсів та спецкурсів [9].

Серед перших викладачів кафедри були: Ж. Доля, П. Коломієць, Н. Мірошніченко, Л.Одинока, Є. Перелигіна, З. Руда, М. Тимофієва, О. Третяк, В. Туров, В. Пілецьки, науковий й практичний доробок яких сприяв розвитку вітчизняної науки та бібліотечної освіти [9].

Кафедру бібліографії очолив відомий книгознавець, бібліотекознавець, кандидат філологічних наук, доцент С.Й. Петров, автор численних наукових праць. На кафедрі працювали відомі бібліографознавці та бібліографи: П.Х. Беляєва, З.І. Варга, О.П. Довгопола,

Н.Ф. Королевич, В.І. Лутовінова, Н.М. Рева та ін. В різні роки на чолі кафедри бібліографознавства були Н.Ф. Королевич, М.В. Герашенко, В.В. Загуменна. Кафедру НТІ очолив – кандидат технічних наук, доцент Л.З. Амлінський, поряд з яким працювали відомі фахівці в галузі інформатики О.Д. Балабанов, В.О. Яковлев, Н.В. Бойко, Е. Сіренко, А. Маньковський та ін.

В перший рік до інституту на денну форму було прийнято 250 студентів, на заочну – близько 400, які готувались як бібліотекарі – бібліографи для роботи в наукових, масових та технічних бібліотеках.

Спрямованість на поглиблене вивчення дисциплін бібліотекознавчого, книгознавчого, бібліографознавчого циклів із роками спонукала до відкриття на бібліотечному факультеті нових кафедр: фондів і каталогів – зав. кафедрою канд. пед. наук, доцент П.В. Коломієць, галузевої бібліографії – зав. кафедрою доктор філол. наук, професор Л.Г. Скрипник (згодом В.С. Бабич), бібліотечного обслуговування дітей та юнацтва – зав. кафедрою доктор філол. наук, професор Ю.Й. Лазебник, яку в наступні роки очолювали Г.І. Погребняк, Т.О. Долбенко.

Однією із випускових кафедр, на якій 50 років поспіль здійснюється підготовка бібліотечно-інформаційних фахівців, була кафедра бібліотекознавства (нині Інформаційних технологій), проаналізуємо її діяльність більш детально.

З 1973 по 1987рр. цю кафедру очолював Віктор Михайлович Пілецький (1921-1987) – кандидат педагогічних наук, доцент, професор, науковий доробок якого в цей період став значним внеском у розвиток київської бібліотечної школи. Викладачі кафедри забезпечували підготовку бібліотечних фахівців за напрямками – «масові бібліотеки», «суспільно-політична література», «сільськогосподарська література», «природничо-наукова література», «наукові бібліотеки», «дитячі бібліотеки».

З початку 80-х років ХХ ст. важливою складовою навчального процесу стала «функціональна спеціалізація». Студенти випускного, 4-го курсу, незалежно від напряму підготовки та поділу на академічні групи, обирали один з видів діяльності у бібліотеках: комплектування, каталогізація, робота з читачами,

робота з фондами, методична робота. Така функціональна спеціалізація сприяла глибокій практичній підготовці студентів, які мали змогу набувати необхідних умінь, знань і навичок відповідно до конкретних завдань у бібліотеці та давала змогу випускникам швидко включатися у виробничий процес.

В ці роки кафедра бібліотекознавства була визнана однією з провідних установ в колишньому СРСР з оцінки та рецензування кандидатських і докторських дисертацій, представлених до захисту у Московському державному інституті культури і Ленінградському державному інституті культури (до 1993 р. лише в цих навчальних закладах працювали вчені ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю «Бібліотекознавство і бібліографія»).

У цей період кафедра забезпечувала підготовку фахівців бібліотечної справи для зарубіжних країн – Болгарії, В'єтнаму, Конго, Монголії, Руанди, Чехословаччини [4].

До початку 1990-х рр. навчальні плани та програми курсів формували на загальносоюзному рівні, як правило, в Московському державному інституті культури. Водночас викладачі кафедр бібліотечного факультету КДІК, крім унормованих дисциплін, запровадили викладання таких курсів, як «Історія бібліотечної справи України», «Історія української бібліографії», «Історія української книги», «Краєзнавча бібліографія», в яких розкривалися національні особливості розвитку українського бібліотекознавства і бібліографії, висвітлювались здобутки провідних бібліотек республіки.

В 1987 році завідуючою кафедри бібліотекознавства за конкурсом була обрана Каліберда Лілія Павлівна – кандидат історичних наук, професор, яка майже 10 років, з невеликим проміжком часу (до 1997 року) очолювала кафедру.

Професорсько-викладацький склад кафедри під керівництвом Л.П. Каліберди працював над модернізацією і становленням змісту бібліотечної освіти на засадах фундаментальності та універсальності з поглибленою функціональною підготовкою.

Якісно новим етапом у розвитку кафедри стали 90-ті роки ХХ ст. Після здобуття Украї-

ною незалежності перед співробітниками вищої школи постало завдання – вивести її на рівень світових стандартів, що обумовило величезну напружену роботу колективів факультетів: вносились докорінні зміни в навчальні плани щодо складу навчальних дисциплін, їх змістового наповнення, запровадження активних форм навчання, переосмислення систем підготовки фахівців для документно-інформаційних закладів.

Зміни в підготовці кадрів розпочалися з 1990–1991 навчального року, на відміну від існуючої підготовки бібліотекарів-бібліографів за комплексами літератури започатковувалась підготовка фахівців за двома напрямками – універсальних бібліотечно-інформаційних систем та галузевих бібліотечно-інформаційних систем.

В ці роки активізувалася наукова й навчальна діяльність викладачів кафедри. Так, протягом 1991-1995 рр. вони опублікували понад 70 статей у новостворених українських фахових виданнях («Бібліотечна планета», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний Вісник»), збірниках наукових праць, матеріалах науково-практичних конференцій. Вперше в історії кафедри в 1996 р. доцент, к.і.н. Т.В. Ківшар підготувала й захистила докторську дисертацію на тему «Український книжковий рух: книговидання та книгопоширення (1917-1923 рр.)» зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографія» [3].

В КДК за 25 років (1968–1993) отримали дипломи 19660 бібліотекарів вищої кваліфікації.

У 1993–1994 роках професорсько-викладацьким складом були запропоновані нові стратегічні напрямки підготовки кадрів бібліотечно-інформаційної сфери і розвитку факультету. Було започатковано підготовку архівістів – бібліографів, книгознавців – бібліографів, бібліографів для служби НТІ. В 1994-1995 рр. відкрито нову спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність» [7, 11].

Поряд з факультетом бібліотечно-інформаційної діяльності (декан В.С. Бабич) починає діяти факультет документознавства та інформаційної діяльності (декан В.В. Терно).

З 1994-го по 2000 р. (з перервою) кафедра бібліотекознавства очолювала Ада Семе-

нівна Чачко (1934–2011), професор, доктор педагогічних наук, академік Міжнародної академії інформатизації. Під її керівництвом викладачі кафедри розробили кваліфікаційні характеристики бібліотекаря-бібліографа публічних бібліотек, менеджера бібліотечних систем, менеджера видавничої справи та книгорозповсюдження.

Наприкінці 90-х років ХХ ст. ситуація погіршується, оскільки через матеріальні труднощі скорочується мережа бібліотек, що в свою чергу вплинуло на відтік професіоналів із галузі, як наслідок різко скорочується набір студентів як в інститутах, так і в училищах. Зменшення контингенту студентів веде до скорочення професорського-викладацького персоналу, відповідно відбувається реорганізація кафедр, що спричиняє їх скорочення. Проте, професорсько-викладацький склад продовжує працювати над проблемами удосконалення бібліотечної професії, розширення сфери використання спеціалістів в документно-інформаційних закладах.

В 1999 р. створено кафедру книгознавства та видавничої діяльності, яку очолила канд. пед. наук, професор В.М. Медведєва. Вперше в Україні почали готувати фахівців для книжкового бізнесу як особливої сфери підприємницької діяльності. Під керівництвом В.М. Медведєвої було розроблено типовий навчальний та робочі плани з підготовки фахівців для книговидавничої галузі [8].

Початок ХХІ ст. ознаменувався суттєвими змінами, пов'язаними з розвитком бібліотек, у відповідності до реалій інформаційного суспільства. Відповідні зміни відбулися і у підготовці бібліотечно-інформаційних фахівців.

У 2000–2003 рр. кафедру бібліотекознавства очолювала Таїсія Іванівна Ківшар, професор, д. і. н. Під її керівництвом було розроблено новий навчальний план за спеціальністю «Бібліотекознавець – менеджер бібліотечно-інформаційних систем і технологій», за яким передбачалася фундаментальна підготовка фахівців, обізнаних із менеджерською та маркетинговою діяльністю, технологічними процесами запровадження сучасних технологій для задоволення інформаційних потреб користувачів. Викладачі кафедри, аспіранти та студенти здійснювали дослідження комплексної науко-

вої теми «Бібліотечна Україна». Також було захищено кілька кандидатських і одну докторську – професором Т. Горбаченко – з проблем писемної культури Київської Русі [5].

2003 р. кафедру бібліотекознавства та бібліографії було реорганізовано в кафедру бібліотекознавства та інформаційних ресурсів, яку очолила Віра Вікторівна Загуменна, кандидат педагогічних наук, професор. До цього часу Віра Вікторівна з 1996 р. керувала кафедрою бібліографії, з лютого 1998 р. по 2000 р. одночасно була деканом факультету інформаційних систем і бібліотекознавства. Під її керівництвом викладачі кафедри розпочали роботу над якісно новими навчальними планами, що передбачало підготовку бібліотечно-інформаційних фахівців трьох рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр. Крім того, у нових навчальних планах слід було враховувати інтегрування дисциплін бібліотекознавчого і бібліографознавчого циклів, що сприяло підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних працювати на різних ділянках роботи в бібліотеках. Зберігаючи здобутки традиційних фахових дисциплін у наукові плани, запроваджувалися нові курси інноваційного спрямування. Викладачі працювали над удосконаленням навчально-методичного комплексу дисциплін. Кафедрою здійснювалася значна науково-дослідна робота, вона залишалася однією з провідних наукових установ з атестації дисертаційних досліджень у галузі книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства. З 2003 по 2006 рр. було обговорено та рекомендовано до захисту докторську дисертацію Л.Г. Петрової та 15 кандидатських дисертацій [5].

У серпні 2006 р. відбувається чергова реорганізація: кафедру книгознавства і видавничої справи і кафедру бібліотекознавства та інформаційних ресурсів об'єднують у кафедру книгознавства і бібліотекознавства, яку очолила доктор педагогічних наук, професор Людмила Григорівна Петрова. Під її керівництвом викладачі кафедри удосконалюють трьохрівневу підготовку бібліотечно-інформаційних фахівців. Трансформаційних змін зазнають типові навчальні плани, оновлюються та удосконалюються комплекси навчальних дисциплін кафедри. Запроваджуються нові курси з урахуванням переорієнтації діяльності бібліо-

теки на досягнення стратегічних цілей з метою формування її як потужного інформаційного центру та суспільно важливої інформаційно-виробничої системи, здатної задовольняти інформаційні потреби сучасних користувачів, а також проблеми навчання і підготовки бібліотечно-інформаційного менеджера на основі адекватних стратегій міжнародного рівня, впровадження продуктивних, пошукових методів і прийомів формування нової професійно-творчої генерації бібліотечних фахівців. Викладачі кафедри беруть активну участь у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, виступають з доповідями на нарадах бібліотечних працівників. 2007 р. під керівництвом професора Л.Г. Петрової було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Розвиток бібліотечної науки, освіти, професії в умовах інформатизації суспільства», за матеріалами якої було видано тези доповідей. Цього само року кафедрою було рекомендовано до захисту докторську дисертацію професора Т.В. Новальської та дві кандидатські дисертації.

Починаючи з 2008 р., 5 років кафедру книгознавства і бібліотекознавства очолювала Тетяна Василівна Новальська, доктор історичних наук, професор. Під її керівництвом активізувалася науково-методична робота кафедри, яка спрямовувалася на розробку навчально-методичного забезпечення навчального процесу, значно поновлюються та виходять друком навчальні та робочі програми курсів, відповідно до розвитку книгознавчої, бібліотекознавчої думки, та з урахуванням концептуальних засад. У 2008-2013 рр. кафедра працює над удосконаленням трьохрівневої підготовки фахівців за спеціальностями «Бакалавр книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії», спеціаліст «Книгознавець-бібліотекознавець менеджер бібліотечно-інформаційної діяльності», «Магістр книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії». До навчальних планів були включені такі дисципліни, як: «Національні бібліотеки світу», «Сучасні книгознавчі і бібліотекознавчі концепції», «Управління сучасною бібліотекою», «Ділові комунікації в інформаційній сфері», «Державна інформаційна політика», «Інформаційне право», «Реклама книги», «Організа-

ція діяльності інформаційних установ», «Комерційна діяльність». У ці роки проводиться значна науково-дослідна робота. Одночасно з навчанням студентів здійснюється підготовка наукових кадрів, зокрема на кафедрі було розглянуто та рекомендовано до захисту 9 кандидатських дисертацій: із них зі спеціальності 27.00.03 книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство та 2 дисертації на спільному засіданні кафедри зі спеціальності 26.00.01 теорія й історія культури. А всього за роки існування кафедри було захищено біля 100 кандидатських дисертацій [5].

Кафедра є співорганізатором Міжнародних та Всеукраїнських конференцій. Плідна співпраця з директорами провідних бібліотек, сприяла: удосконаленню практичної підготовки майбутніх фахівців; розробці наскрізної та робочих програм практики з урахуванням сучасних трансформаційних процесів у бібліотеках; розподіленню випускників кафедри в бібліотеки, отриманню другої вищої бібліотечної освіти на базі першої співробітниками цих бібліотек.

З 2013-2016рр. кафедру очолює Н.А. Бачинська – канд. пед. наук, доцент. Кафедра книгознавства і бібліотекознавства здійснює трьохрівневу підготовку: бакалавр, спеціаліст, магістр. Фахівець отримує високу загальноосвітню підготовку, вчиться володіти сучасними комп'ютерними технологіями, методикою згорання та переробки інформації, оперувати інформаційними масивами, створювати бази даних різноманітних за проблематикою інформаційних ресурсів; добре знає типологію, ринок та рекламу інформаційних продуктів і послуг, закономірності сучасного віртуального середовища, його соціологічні параметри, специфіку не тільки комп'ютерних, але й соціальних аспектів інтернет-технологій.

У 2016 році на основі об'єднання кафедри книгознавства і бібліотекознавства та кафедри документознавства та інформаційної діяльності було створено єдину кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи, яка з 2017 року функціонує як «Кафедра соціальних комунікацій та інформаційних наук» факультету культурології. Очолює кафедру – доктор наук з соціальних комунікацій Тетяна Юріївна Гранчак.

З 2016/2017 навчального року розпочато новий етап в історії підготовки фахівців бібліотечно-

інформаційної галузі. Згідно Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII/1 від 01.07.2014 (остання редакція 9 грудня 2015 р.) та постанови Кабінету Міністрів України № 226 від 29.04.2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» в галузі 02 «Культура і мистецтво» з'явилась нова інтегрована спеціальність підготовки фахівців 029 – «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

У березні 2018 року відбулись трансформаційні зміни і на базі кафедри соціальних комунікацій та інформаційних наук – утворено «Кафедру інформаційних технологій» (зав. кафедри доктор історичних наук, професор Т.В. Новальська) та «Кафедру документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності» (зав. кафедри доктор історичних наук, професор В.В. Бездрабко).

В складі кафедри інформаційних технологій, на якій здійснюється підготовка бакалаврів за спеціалізацією «Менеджер бібліотечно-інформаційної діяльності» та магістрів за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», провідні науковці галузі, а саме: кандидат педагогічних наук, доцент Бачинська Надія Анатоліївна; кандидат історичних наук, доцент Грінберг Лариса Феліксівна; доцент Дніпренко Вадим Іванович; кандидат історичних наук, доцент Каракоз Олена Олександрівна; кандидат культурології, старший викладач Кобижча Наталія Іванівна; доктор історичних наук, професор Новальська Тетяна Василівна; кандидат культурології, доцент Прокопенко Людмила Іванівна; доцент Штефан Іван Петрович.

Завдяки зусиллям колективу кафедри, в травні 2018 року відбулася Міжнародна наукова конференція «Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі» присвячена 50-річчю заснування КНУКіМ та кафедри. В листопаді 2018 року кафедрою було організовано зустріч з випускниками КНУКіМ різних років.

Головним завданням кафедри є організація та здійснення на високому рівні навчальної, методичної, виховної роботи серед студентів; підготовка науково-педагогічних кадрів та підвищення їх кваліфікації; проведення науково-дослідної роботи за профілем кафедри.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволяють дійти висновку, що

бібліотечно-інформаційна освіта в Київському національному університеті культури і мистецтв за 50 років пройшла значний шлях розвитку та трансформації. Підготовлено близько 22 тисячі фахівців вищої кваліфікації. Сформувалась і активно розвивається потужна науково-освітня бібліотечна школа, серед основних напрямів дослідження якої проблематика з історії бібліотечної

справи, фондознавства, бібліографознавства, бібліотечної професіології, читачезнавства, тощо.

На сучасному етапі свого історичного розвитку київська бібліотечна науково-освітня школа зміцнює традиції набуті за попередні роки та формує прогресивне бачення перспектив підготовки бібліотечно-інформаційних кадрів на рівні кращих світових стандартів.

Список використаних джерел

1. ЦДАВОВУ України ф. 5116, оп. 12, spr. 418 – rk. 39.
2. ЦДАВОВУ України ф. 5116, оп. 12, spr. 533 – rk. 84.
3. Бабич В.С. Новий погляд на професію: перспектива підготовки спеціалістів на факультеті бібліотечно-інформаційних систем Київського державного інституту культури. *Бібліотечний вісник*. 1993. №5/6. С. 49-51.
4. Бабич В.С. Факультет – науково-дослідна лабораторія : [про ф-т бібл.-інформ. систем]. *Бібліотечний вісник*. 1994. № 1. С. 6-9.
5. Бачинська Н.А. Новий етап у розвитку кафедри книгознавства і бібліотекознавства Київського національного університету культури і мистецтв (до 45-річчя заснування кафедри). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2013. № 4. С. 4-8.
6. Київський національний університет культури і мистецтв: [веб-сайт]. Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/> – Назва з екрана.
7. Литвин В.В. В архівісти я б пішов. [в КДІК відкрито новий фак. документознавства та інформ. діяльності]. *Голос України*. 1997. 20 трав. С. 9.
8. Медведєва В.М. Нова спеціалізація в КНУКіМ «Бібліограф-книгознавець, менеджер видавничої діяльності». *Бібліотечна планета*. 1999. № 3. С. 35.
9. Нілова І. Документ – це теж культура: [відкриття спец. «Документознавство й інформаційна діяльність» в КДІК]. *Урядовий кур'єр*. 1997. 4 берез. С. 6.
10. Новальська Т. Вчений, організатор, педагог : [О.С. Сокальський – перший ректор КДІК]. *Бібліотечна планета*. 2009. № 4. С. 30-32.
11. Новальська Т.В. Кафедра бібліотекознавства КНУКіМ в іменах (1968-2003). *Бібліотечна планета*. 2013. № 2 С. 21-24.

References

1. CDAVOVU Ukrajinu f. 5116, op. 12, spr. 418 – rk. 39.
2. CDAVOVU Ukrajinu f. 5116, op. 12, spr. 533 – rk. 84.
3. Babych V.S. (1993). New look at the profession: the prospect of training specialists at the Faculty of Library and Information Systems of the Kyiv State Institute of Culture. *Bibliotekhnij visnyk*, 5/6, 49–51 [in Ukrainian].
4. Babych V.S. (1994). Faculty - Research Laboratory: [pro About the Faculty of Library and Information Systems]. *Bibliotekhnij visnyk*, 1, 6–9 [in Ukrainian].
5. Bachynsjka N.A. (2013). A new stage in the development of the Department of Book Science and Library Science of the Kyiv National University of Culture and Arts (until the 45th anniversary of the founding of the department). *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 4-8 [in Ukrainian].
6. Kiev National University of Culture and Arts: [web-site]. Retrievet from: <http://knukim.edu.ua/> [in Ukrainian].
7. Lytvyn V.V. (1997). I would go to the archivists. [A new faculty of document science and information activity was opened in KDIK]. *Gholos Ukrajinu*, 20 trav, 9. [in Ukrainian].
8. Medvedjeva V.M. (1999). New specialization in KNUKiM “Bibliographer-book reader, manager of publishing activity?”. *Bibliotekna planeta*, 3, 35 [in Ukrainian].
9. Nilova I. (1997). The document is also a culture: [opening special “Documentation and Information Activity” in KDIK]. *Urjadovyj kur'jer*, 4 berez, 6 [in Ukrainian].
10. Novaljsjka T. (2009). Scientist, organizer, teacher: [O.S. Sokaljsjkyj – first rector KDIK]. *Bibliotekna planeta*, 4, 30–32 [in Ukrainian].
11. Novaljsjka T.V. (2013). Department of Library Science KNUKiM in names (1968-2003). *Bibliotekna planeta*, 2, 21-24 [in Ukrainian].